

derd. Maar ook om esthetische redenen moet het natuurterrein goed onderhouden worden.”

Meer oogsten

In het verleden kregen de terreinbeherende organisaties, ‘tbo’s’, hier behoorlijk ruimhartig subsidie voor. Die tijden zijn voorbij. De tbo’s moeten steeds meer de eigen broek ophouden, zoals dat heet. “Tot voor kort bleven houtsnippers van afgezaagde takken gewoon in het bos liggen om te composteren”, zegt Meijers. “Het beste rondhout ging hooguit naar de spaanplaatindustrie. Economisch was de ‘oogst’ van natuurterreinen niet interessant. Daar komt nu verandering in.”

Dat moet en dat kan ook, vindt Meijers. Ter illustratie: de levenscyclus van een productiebos is vijftig jaar. Dat wil zeggen: na vijftig jaar zijn vrijwel alle bomen een keer gekapt en opnieuw gegroeid. De bossen van de tbo’s hebben gemiddeld een cyclus van tweehonderd jaar. “Er kan dus makkelijk meer geoogst worden.” Hoogwaardig hout is overigens maar een klein deel van de oogst van natuurterreinen. Het grootste deel bestaat uit gras, plagsel, riet en houtsnippers. Van dat laatste worden zogeheten pellets gemaakt: geperste staafjes die geschikt zijn voor het verbranden in kleinschalige houtgestookte energiecentrales. Deze manier van energieopwekking, waarbij weliswaar CO₂ vrijkomt, wordt bijgeschreven in de categorie ‘duurzaam’ en meegerekend in emissiereductiedoelstellingen, omdat die CO₂ onderdeel uitmaakt van de ‘korte koolstofkringloop’ en kort geleden nog uit de atmosfeer is gehaald door de bomen en struiken die de biomassa vormen. Dit in tegenstelling tot fossiele brandstoffen, die bij verbranding CO₂ vrijgeven die al miljoenen jaren geleden aan de atmosfeer werd onttrokken.

Houtstook als businesscase

De Nederlandse markt voor houtpellets is niet optimaal, vindt het Nationaal Groenfonds. De biomassarestroom is enerzijds niet groot en niet stabiel genoeg om aan de vraag voor bijstook van onze kolencentrales te voldoen en anderzijds te groot om in eigen land helemaal te benutten voor energieopwekking. Of beter gesteld: er zijn in Nederland te weinig kleinschalige houtgestookte centrales om deze reststroom te verwerken. Dus vindt zo’n vijftig procent van de pellets zijn weg naar Duitsland. Reden voor het Groenfonds om te investeren in dergelijke centrales (zie kader). Meijers: “Wij zien het verstoken van biomassa als een eerste businesscase voor deze reststroom. Die biomassa is er, dus je kan er maar beter wat nuttigs mee doen.

Groene warmte

Warmtebedrijf Ede is een schoolvoorbeeld van het soort projecten waarin het Nationaal Groenfonds wil investeren om de energietransitie te versnellen. In twee kleinschalige energiecentrales worden hier regionale reststromen verstoofd uit bosbeheer en knippen snoeiafval uit tuinen. Via Warmtenet Ede, waarop ook een rioolwaterzuiveringsinstallatie is aangesloten, worden momenteel zo’n 10.000 woningen en bedrijven verwarmd. Binnenkort wordt mogelijk ook een geothermiebron op het warmtenet aangesloten, die uiteindelijk voor het grootste deel van de groene warmte moet gaan zorgen. De stroom uit de houtcentrale kan dan worden ingezet voor de flexibele deel van de energievraag.

Verbranding voor energieopwekking moet dan wel onderdeel uitmaken van een ‘en/en/en strategie’: minder energie gebruiken, investeren in zon, wind en warmte, en als je stookt, dan met materiaal uit de korte koolstofkringloop.” Meijers realiseert zich dat verbranding niet de meest hoogwaardige manier van hergebruik is. “Hoogwaardiger alternatieven, zoals pyrolyse of torrefactie, zijn jammer genoeg nog niet voldoende rendabel. Ons uitgangspunt is dat je, om tot een *biobased economy* te komen, eerst een markt moet creëren. Dat doen we door kleinschalige houtstookprojecten te financieren, of bijvoorbeeld een project waarin wordt geëxperimenteerd met de verwerking van houtresten in houtwolcement, een duurzame grondstof voor de bouw. We merken dat terreinbeheerders zelf ook geen goed gevoel hebben bij de export van houtsnippers naar Duitsland. Zodra er in Nederland meer verwerkingscapaciteit beschikbaar komt, zijn ze blij dat ze daar naartoe kunnen met hun reststromen.”

Geen greenwashing

Ten slotte wil Meijers nog iets kwijt over de bijstook van biomassa in kolencentrales: Daar is het Groenfonds sowieso principieel tegen. “Bijstook is in onze ogen niet meer dan een vorm van greenwashing. Daarmee legitimeer je niet alleen het open houden van zeer vervuulende, zwaar gesubsidieerde fossiele centrales; om aan de enorme vraag naar biomassa voor bijstook te voldoen, wordt in de praktijk hout van over de hele wereld naar de centrales verscheept. De herkomst van het hout wordt niet doorberekend in de reductiedoelstellingen. Zo schiet je aan alle kanten je duurzame doel voorbij.”